

מהם מקורותיו של ארגון החמאס?

חמאס הוא ראשי תיבות של "חראכת אל-מוקוואמה אל-אסלאמיה" – תנועת ההתנגדות האסלאמית. שורשיו של ארגון הטרור חמאס המוכר לנו היום נטועים עוד בשנות העשרים של המאה הקודמת. במצרים של שנות העשרים קמה תנועת "האחים המוסלמים", שחרטה על דגלה את הפצת האסלאם בדרכי שלום ומתינות. בהמשך המאה העשרים חלק מאנשי התנועה הקצינו והפכו את רעיון הפצת האסלאם לג'יהאד אלים, הכולל התנגדות לתרבות המערבית, לחילון, ליהודים ולמדינת ישראל. תפיסת עולם זו עוררה אנשים כמו שיח' אחמד יאסין להקים את חמאס ב-1987.

כיצד פעל הארגון בראשית דרכו?

על אף שחמאס בתחילת דרכו היה ארגון קטן הוא פרץ לתודעה במהירות. תחילה עסק הארגון ב"דעווה", כלומר – קירוב והכשרת הלבבות לאסלאם בצורה מתונה. הוא עשה זאת על ידי הקמתם של מוסדות רווחה, חינוך, צדקה והקמת תנועות נוער וחוגי בית. כך יכול היה חמאס למשוך אליו קהל שראה בחמאס את גואלם של המדוכאים עלי האדמות ומאס בכישלון המתמשך של אש"ף ושל החילוניות הפלסטינית. באופן זה החל חמאס להנחיל ולהפיץ את האידיאולוגיה שלו בקרב התושבים.

מי מממן את הארגון?

החל מסוף שנות השמונים מקבל חמאס מימון רב מהרפובליקה האסלאמית של איראן. על אף שאיראן מקדמת את האסלאם השיעי, ואילו החמאס דוגל בתפיסת האסלאם הסוני, הרי שלשתיהן יש מטרה משותפת של "שחרור פלסטין".

במה שונה חמאס מתנועות פלסטיניות אחרות?

עיקר ההבדל בין חמאס ובין התנועות הפלסטיניות הגדולות האחרות נעוץ בתפיסתו הדתית, השואפת ליצירת מדינת הלכה פלסטינית-מוסלמית, ומשתמשת בעקרונות האסלאם לקידום הרעיון הלאומי הפלסטיני (ולא ברעיונות לאומיים חילוניים).

מהם ציוני הדרך המרכזיים של חמאס?

- לאחר מספר אירועי טרור שביצע הארגון בסוף שנות השמונים החל חמאס להתבסס כארגון טרור מאורגן ב-1991 עם הקמת הזרוע הצבאית שלו – גדודי עז א-דין אל-קסאם. בשנות התשעים הוציא מספר רב של פיגועי טרור כנגד ישראל והביא למותם של מאות אזרחים.
- עקב פעילותו זו הוכרז כארגון טרור גם בידי ארצות-הברית.
- בשנת 2007 השתלטו אנשי חמאס על רצועת עזה והארגון תפס בכוח את מקומה של הרשות הפלסטינית. כדי לשמר את כוחו ולמנוע התקוממות עממית הוא פעל, ועודנו פועל, באופן אלים גם מול מתנגדיו הפלסטיניים, ובראשם אנשי הפת"ח.
- עוד לפני שתפס את השלטון ברצועה, השתמש חמאס בירי תמ"ס כדי לפגוע בישובים הקרובים לרצועת עזה. לאחר שהתבסס ברצועת עזה, ולצד השליטה האזרחית שם, המשיך לשכלל את יכולותיו בתחום הרקטי והרחיב את מאגר האמל"ח שלו כך שיוכל לאיים על אזורים רבים בעורף ישראל. במקביל, קידם חמאס את פרויקט המנהרות – בתחילה מנהרות להברחת סחורות ואמל"ח ממצרים, ועד למנהור מלא של כל שטחי הרצועה: במנהרות התקפיות לשטח ישראל ובמנהרות מבוצרות בכל רחבי הרצועה לייצור אמל"ח, לתנועת כוחות ולמפקדות צבאיות של הארגון.
- בשנים האחרונות החל חמאס לפעול גם בשיטה מבוזרת באמצעות רשתות חברתיות, בנסיון להפיץ את תורתו ואת הקריאה להתנגדות אלימה לישראל. באמצעות דרך פעולה זו הצליח לעורר גם חוליות קטנו ומפגעים בודדים, שאינם בהכרח חלק מהמנגנון של חמאס, ולבצע באמצעותם פיגועים שונים בשטח ישראל.